

Nr 12

Utlåtande i anledning av väckta motioner om fortsatt koncession för mindre eldistributionsföreningar.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta till lagutskott hänvisade motioner, nr 46 i första kammaren av herr *Olsson, Johan*, och herr *Mattsson* samt nr 82 i andra kammaren av herr *Jonasson m. fl.*

I motionerna, som är likalydande, hemställes »att riksdagen måtte uttala att mindre eldistributionsföreningar utrustade med egna kraftverk ej må vägras fortsatt koncession i de fall de anses ha fyllt sin uppgift och även i fortsättningen bedöms kunna sköta sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt».

För motionernas närmare innehåll redogöres nedan.

Gällande rätt

De grundläggande bestämmelserna om distribution av elektrisk kraft finns i lagen den 27 juni 1902 innefattande vissa bestämmelser om elektriska anläggningar, i det följande kallad 1902 års lag. I 1 § återfinnes vissa regler om expropriation för elektrisk starkströmsanläggning. Bestämmelser om koncession och om bl. a. distributionsskyldighet, återkallelse av koncession samt reglering av pris och övriga villkor för leverans av ström finns upptagna i 2 §. I 3 § lämnas föreskrifter om vilka handlingar som skall åtfölja expropriations- och koncessionsansökningar samt om den förberedande behandlingen av sådana ansökningar. I övrigt innehåller 1902 års lag i 4—14 §§ vissa för stark- och svagströmsanläggningar gemensamma bestämmelser rörande skada genom inverkan av elektrisk ström samt i 15 § bl. a. ett allmänt bemyndigande för Konungen att meddela de närmare föreskrifter vilka må erfordras med avseende å elektriska anläggningars utförande och skötsel. Slutligen innehåller 16 § en hänvisning till lagen om särskilda skyddsåtgärder för vissa kraftanläggningar samt 17 § en hänvisning till särskilda stadganden rörande åtgärder till förebyggande av störning i radiomottagare.

Kompletterande föreskrifter lämnas i kungörelsen den 15 november 1957, nr 601, om elektriska starkströmsanläggningar.

Enligt huvudregeln 2 § 1 m o m. 1902 års lag fordras för framdragande eller begagnande av elektrisk starkströmsledning — med vissa i 1957 års kungörelse angivna undantag — tillstånd (koncession) av Konungen eller den Konungen bemyndigar. Tillstånd må avse ledning med i huvudsak bestämd sträckning (linjekoncession) eller ledningsnät inom visst område (områdeskoncession).

Skyldigheten att söka koncession omfattar i princip alla starkströmsledningar. Undantag görs i 1957 års kungörelse för vissa slag av ledningar, beträffande vilka koncessionsprövning icke erfordras vare sig ur behovs- och planmässighetssynpunkt eller för att tillgodose säkerhetskrav.

Koncession må enligt 2 § 2 mom. ej meddelas, med mindre anläggningen är behövlig och förenlig med en planmässig elektrifiering och, då fråga är om områdeskoncession för yrkesmässig distribution, området utgör en lämplig enhet. Koncession för yrkesmässig distribution får meddelas endast den som finnes lämplig att utöva sådan verksamhet. Koncession får ej överlåtas utan tillstånd av Konungen eller den Konungen bemyndigar.

Koncession meddelas enligt 2 § 3 m o m. för viss tid, ej överstigande fyrtio eller, om särskilda skäl föranleder därtill, sextio år. Vid meddelande av koncession skall enligt samma lagrum under förbehåll av allmän och enskild rätt föreskrivas de villkor för anläggningens utförande och nyttjande som av säkerhetsskäl eller eljest från allmän synpunkt befinns påkallade.

Gränserna för områdeskoncession kan enligt 2 § 5 m o m. ändras, om det erfordras för ändamålsenlig distribution och kan ske utan synnerlig olägenhet för koncessionshavaren.

Enligt 2 § 4 m o m. är den som innehar områdeskoncession för yrkesmässig distribution pliktig att, om ej särskilda skäl till undantag föreligger, tillhandahålla ström åt envar som inom området har behov därav för normalt förbrukningsändamål. Vidare är enligt samma lagrum innehavare av linjekoncession pliktig att, om det är förenligt med koncessionens ändamål, leverera eller överföra ström åt innehavare av områdeskoncession, i den mån så erfordras för att den sistnämnde skall kunna fullgöra sina förpliktelser enligt lagrummet.

Om koncessionshavaren i väsentlig mån åsidosätter föreskrift, som givits vid meddelande av koncession, eller sådana förpliktelser som avses i 4 mom., kan koncessionen jämlikt 2 § 6 m o m. helt eller delvis återkallas. Det samma gäller, om koncessionshavaren under tre år i följd ej haft ledningen eller ledningsnätet i bruk.

Enligt 2 § 7 m o m. är koncessionshavaren skyldig att på framställ-

ning av den som nyttjar elektrisk ström från anläggningen eller önskar komma i åtnjutande därav för åstadkommande av skälig prissättning underkasta sig reglering av pris och övriga villkor för leverans eller överföring av strömmen. Prisregleringen verkställes av en särskild nämnd, bestående av fem av Konungen förordnade ledamöter, bland vilka såväl leverantör- som förbrukarintressena skall vara företrädde. Framställning om prisreglering inges till kommerskollegium, som — om framställningen ej finnes uppenbart ogrundad — skall överlämna den till nämndens prövning. Framställning om ändring i eller upphävande av beslutad prisreglering prövas i samma ordning. Över kollegiets eller nämndens beslut får klagan icke föras. Avtal, stridande mot nämndens beslut, är utan verkan.

Enligt de i samband med 1957 års lagstiftning utfärdade övergångsbestämmelserna skulle nya lagen ej gälla, där tillstånd meddelats eller anläggning eljest i laga ordning utförts före lagens ikraftträdande. Stadgandena i bl. a. 2 § 6 och 7 mom. om återkallelse av koncession och om prisreglering skulle dock i tillämpliga delar gälla även i sådana fall. Vidare föreskrevs i övergångsbestämmelserna, att vad i 2 § 4 mom. är stadgat om distributionskyldighet jämväl skulle äga tillämpning med avseende på tillstånd, som meddelats enligt äldre lag, i den mån sådant tillstånd innehåller skyldighet för innehavaren att underkasta sig sådan förpliktelse som avses i momentet.

Frågans tidigare behandling

I proposition till riksdagen den 29 mars 1957, nr 161, framlades förslag till ändringar bl. a. i lagens 2 § i syfte att komma till rätta med förekommande brister inom eldistributionen på landsbygden, där den snabba utvecklingen i fråga om elkraftens användning ställt anspråk på distributionsapparaten som denna i stor utsträckning ej kunnat fylla. Förslaget, som grundade sig på elkraftutredningens betänkande (SOU 1954: 12), behandlades jämte vissa motioner av tredje lagutskottet. Utskottet hemställde i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 22/1957 att riksdagen måtte antaga förslaget med viss ändring, som i förevarande sammanhang ej är av intresse. Lag i ämnet utfärdades den 27 juni 1957, nr 383, och trädde i kraft den 1 januari 1958. 2 § i 1902 års lag erhöll härigenom sin nuvarande lydelse.

I propositionen anförde departementschefen bl. a. följande.

Den omfattande elektrifiering av vårt land, som hittills genomförts, har i allmänhet skett på ett efter omständigheterna tillfredsställande sätt. Utredningen och remissinstanserna vitsordar också att några väsentliga anmärkningar ej kan riktas mot den ordning som gäller för tillvaratagande av kraftkällorna, för elkraftproduktionen och storkraftöverföringen ävensom i fråga om storindustriens, kommunikationernas samt städernas

och de större tätorternas kraftförsörjning. Däremot anses allmänt att el-distributionen på landsbygden är behäftad med vissa brister och svagheter. Härvid har pekats på att — enligt en uppgift som hänför sig till år 1950 — ungefär hälften av ledningsnäten är otillräckligt dimensionerade redan för aktuella behov och även är undermåliga ur säkerhetssynpunkt. Berörda svagheter och brister kan enligt utredningen återföras på förhållanden hos många av detaljdistributionsföretagen.

En stor del av landsbygdsdistributionen kan dock redan nu anses fylla högt ställda anspråk. Detta gäller särskilt den direktdistribution, som bedrivs av de större råkraftföretagen, men också i fråga om sådana detaljdistributionsföretag vilka genom en förnuftig planering och organisation lyckats åstadkomma goda distributionsförhållanden.

Även inom den del av landsbygdsdistributionen, där brister i olika avseenden alltjämt förekommer, har under en följd av år likväl pågått och sker fortfarande ett beaktansvärt rationaliserings- och utvecklingsarbete. Sålunda kan anföras att — enligt en inom svenska elverksföreningens och svenska vattenkraftföreningens landsbygdskommitté i november 1956 slutförd undersökning — numera blott drygt 15 % av detaljdistributionens ledningar behöver upprustas. Detta skulle dock betyda att ca 130 000 abonnenter på landsbygden beröres av upprustningen. Elektrifieringsgraden — dvs. antalet bostadshushåll med tillgång till elektricitet för åtminstone belysning jämfört med hela antalet sådana hushåll — har ökat från 93 % år 1950 och 96 % år 1953 till nära 99 % år 1956. Sistnämnda procenttal anges i landsbygdskommitténs undersökning innebära att ca 12 000 elektrifieringsbara bostäder ännu saknar tillgång till elkraft.

En väsentlig anledning till bristerna inom landsbygdens kraftförsörjning är, framhåller utredningen, att detaljdistributionen splittrats på många, alltför små eller av annan anledning icke tillräckligt bärkraftiga enheter. Även i organisatoriskt hänseende sker emellertid en fortgående rationaliseringsprocess. Medan i betänkandet anges att av de år 1950 existerande ca 2 750 landsbygdsföretagen ungefär 2 330 eller 84 % hade ett förbrukarantal understigande 500 per företag, är — enligt vad som inhämtats från svenska elverksföreningen — antalet sådana mindre företag numera grovt räknat ca 2 000.

Det hittills utförda elektrifieringsarbetet skulle icke ha kunnat helt ske utan statligt stöd i form av lån och bidrag. Jag vill här endast nämna att betydande belopp utlämnats från kraftledningslånefonden och anslaget till befrämjande av landsbygdens elektrifiering samt att dessa båda stödformer numera är tillgängliga icke blott för nyelektrifiering utan även för upprustning av distributionsnäten. I detta sammanhang må ock erinras om den upprustning av hithörande statliga organ, som påbörjades fr. o. m. budgetåret 1956/57 (jfr prop. 103/1956 samt statsverkspropositionen 1956 VI ht. p. 55) och som föreslås fortsätta under det därpå följande (se statsverkspropositionen 1957 VI ht. p. 57).

Även om sålunda under de senaste åren mycket gjorts åt elektrifieringen på landsbygden, återstår dock ännu åtskilligt arbete med att förbättra landsbygdens elkraftförsörjning. Det fortsatta elektrifieringsarbetet — vilket torde beröra även andra områden än landsbygden — och särskilt den förstärkning av distributionsnäten, som erfordras icke blott för att förse enbart belysningselektrifierade fastigheter med kraft för andra behov utan även för att möta efterfrågan på elkraft för nya ändamål, kommer även framgent att kräva betydande kostnader som åtminstone de mindre

företagen icke kan bära själva. Ekonomiskt stöd från det allmännas sida blir också i fortsättningen erforderligt.

För att underlätta en erforderlig rationalisering av landsbygdsdistributionen bör vissa lagstiftningsåtgärder vidtagas. Syftet med en sådan rationalisering bör vara att åstadkomma bärkraftiga distributionsföretag vilka i rimlig utsträckning kan själva svara för den behövliga upprustningen. Mot företag som tillfredsställande fullgör sina uppgifter finns givetvis ingen anledning att vidtaga åtgärder. I fråga om de företag åter, vilka saknar förmåga att i godtagbar omfattning förse sina avnämare med elektrisk kraft, bör möjligheter skapas att åstadkomma en omorganisation. Vid omorganisationens genomförande synes i och för sig icke vara av väsentlig betydelse vilket av utredningens alternativ som väljes; de icke bärkraftiga företagen bör kunna inlösas antingen av annat lämpligt existerande eller för ändamålet bildat företag av lokal karaktär eller av vederbörande kommuner eller kommunala samorganisationer eller slutligen av de ledande storföretagen vart inom sitt försörjningsområde. Att generellt eftersträva en viss företagsform kan enligt min mening leda till en stel och onödigt arbetskrävande organisationsplan utan att man likväl åstadkommer en god eldistribution. Lika med kommerskollegium, ett antal länsstyrelser samt RLF anser jag därför att man icke bör binda sig för en viss företagsform utan välja den i varje särskilt fall lämpligaste.

Tredje lagutskottet anförde i ovannämnda utskottsutlåtande bl. a. följande.

Det har därför ansetts nödvändigt att vidtaga vissa lagstiftningsåtgärder för att åstadkomma bärkraftiga distributionsföretag, som kan själva svara för den behövliga upprustningen av elkraftdistributionen. De föreslagna lagändringarna anser utskottet ändamålsenliga. Utskottet vill likväl understryka betydelsen av att de väsentligt vidgade möjligheter till ingripanden, som härigenom sättes i statsmakternas händer, nyttjas med försiktighet och att i första hand det frivilliga rationaliseringsarbete, som under de senaste åren medfört ett i stort sett gott resultat, understödjes och påskyndas genom hjälpåtgärder i form av ekonomiskt och tekniskt bistånd. I själva verket har ju de resultat som åstadkommits i fråga om landsbygdens elektrifiering många gånger skett under stora svårigheter och med betydande uppoffringar från dem som startat och drivit fram dessa nu alltför små detaljdistributionsföretag, i flertalet fall konsumentkooperativa föreningar av abonnenter. Deras bristande ekonomiska bärkraft synes oftast vara orsakad icke av misskötsel utan av att de ej kunnat följa med i den tekniska utvecklingen. Det kan heller icke uteslutas att härtill dessutom bidragit en viss återhållsamhet från de prisreglerande organens sida i avseende å tillstånd till taxehöjningar. Utskottet vill därför framhålla som angeläget att befintliga utlåningsfonder och bidragsresurser stärkes och medgivanden lämnas beträffande taxesättningen, så att det blir möjligt att, där detta är ekonomiskt rimligt, genomföra det nödvändiga rationaliseringsarbetet med minsta möjliga tvång. Som nedan kommer att närmare utvecklas anser utskottet bl. a. att inlösen av redan existerande företag, om koncession hävts eller nykoncession vägras, kan medföra vissa svårigheter som vid rationaliseringsarbetets bedrivande bör uppmärksammas.

Angående förutsättningarna för hävande av koncession anser utskottet i likhet med departementschefen det vara tillräckligt för att skapa förut-

sättningar för den behövliga rationaliseringen, att koncession kan återkallas, såsom stadgas i förslaget till 2 § 6 mom., om koncessionshavaren i väsentlig mån åsidosätter givna koncessionsföreskrifter eller sin distributionsplikt eller under tre år i följd ej haft ledningen eller ledningsnätet i bruk. Att som elkraftutredningen föreslagit och som yrkats i motionerna I: 526 och II: 664 intaga en bestämmelse, som medger hävande även i sådana fall då starka skäl mera allmänt talar för att detta kan vara till gagn för en ändamålsenlig elkraftförsörjning, finner utskottet icke böra ifrågakomma. Dels kan alla de fall då innehavaren påtagligt visat oförmåga att fylla angivna krav åtkommas redan med den i propositionen föreslagna lydelsen, och dels kräver hänsyn till rättssäkerhet att koncessionshavaren icke skall kunna frångå sitt tillstånd under hänvisning till allmänna rationaliseringssynpunkter på grund av omständigheter, som innehavaren kanske varken kunnat förutse eller råda över. Så mycket mindre finner utskottet dylika synpunkter böra få läggas till grund för hävande av koncession som det saknas särskilda bestämmelser om anläggningarnas inlösning. Mot den angivna bakgrunden är det särskilt tillfredsställande att avgörandet av frågan om laga grund föreligger för återkallelse av koncession får en domstolsmässig prövning genom att återkallelsebeslut i sista instans förutsättes bli prövat av regeringsrätten, varom förslag framlagts i Kungl. Maj:ts proposition till årets riksdag nr 174 angående ändrad lydelse av regeringsrättslagen.

Utskottet vill i detta sammanhang ännu en gång peka på det problem, som uppstår om koncession häves eller ny koncession vid koncessionstids utgång icke beviljas eller gränserna för områdeskoncession jämlikt 2 § 5 mom. ändras. Ledningsnätet har nämligen då knappast något värde i den tidigare innehavarens hand, och regler saknas helt angående till vilket värde nätet skall inlösas av ny koncessionshavare. I allmänhet torde väl som elkraftutredningen och departementschefen uttalat frågan lösas på lämpligt sätt genom överenskommelse mellan parterna. Utskottet finner det emellertid ingalunda i praktiken uteslutet, att en överenskommelse kan komma att ske på vederbörande abonnenters eller det tidigare distributionsföretagets borgenärs bekostnad. Frågan bör därför enligt utskottets mening i fortsättningen följas med uppmärksamhet och närmare utredas, för den händelse faktiska svårigheter uppstår.

Offentliga utredningar

Jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 25 november 1960 har tillkallats sakkunniga, vilka sedermera antagit benämningen *el-lagstiftningsutredningen*, för att verkställa allmän översyn av lagstiftningen om elektriska anläggningar m. m. Enligt direktiven (jfr 1961 års riksdagsberättelse s. 152 ff.) bör översynen i första hand avse de skadeståndsrättsliga reglerna. Ehuru lagens koncessions- och expropriationsrättsliga bestämmelser i stort sett anses tillfredsställande, är de sakkunniga enligt direktiven oförhindrade att föreslå sådana ändringar i dessa stadganden som kan påkallas av ståndpunktstaganden på andra områden. Enligt uppgift behandlar utredningen bl. a. frågan om fortsatt koncession för mindre distributionsföreningar.

Utredningens arbete beräknas enligt årets riksdagsberättelse (s. 343) bli slutfört under första halvåret 1966.

Kungl. Maj:t har vidare den 3 april 1964 uppdragit åt kommerskollegium att — med beaktande av vad som anförts i en inom handelsdepartementet i mars 1964 upprättad promemoria — verkställa utredning rörande organisationen m. m. av de statliga åtgärderna för rationalisering av elkraftdistributionen samt att till chefen för handelsdepartementet redovisa resultatet av utredningen ävensom framlägga de förslag till åtgärder som utredningen kan föranleda. Enligt uppgift kommer utredningen även att beröra frågor, som sammanhänger med att mindre distributionsföretag upphör.

Här må nämnas att länsstyrelserna fått i uppdrag av kommerskollegium att verkställa vissa utredningsarbeten i syfte att få fram översiktliga planer för lämpliga distributionsområden.

Interpellation

I en interpellation under vårsessionen 1964 frågade herr Ringaby (h) om departementschefen var villig att medverka till att det som koncessionsvillkor vid områdeskoncession för elektrisk starkströmsanläggning infördes bestämmelsen att inom ett koncessionsområde befintlig kraftproduktion från vattenkraftsverk för skäligt pris inköpes av koncessionsföretaget. Statsrådet Skoglund svarade bl. a. följande vid debatten i ämnet den 22 maj 1964 (AK prot. nr 26 s. 126 och 127).

Den av herr Ringaby väckta frågan har hittills inte visat sig medföra nämnvärda svårigheter. I de koncessionsärenden som avgjorts på grundval av den nya koncessionslagstiftningen har myndigheterna endast undantagsvis behövt taga ställning till saken, och då har de intressen som herr Ringaby berört kunnat tillgodoses. Kommerskollegium har visserligen vid handläggningen av dylika ärenden fått kännedom om att meningsskiljaktigheter uppstått rörande utnyttjandet och värdesättningen av mindre kraftstationer och där alstrad kraft. I dessa fall har emellertid frivillig uppgörelse uppnåtts mellan parterna.

Enligt min mening bör i fortsättningen liksom hittills sådana frågor som herr Ringaby tagit upp i sin interpellation i flertalet fall kunna lösas förhandlingsvägen i samband med själva koncessionsgivningen. I sammanhanget kan jag meddela att en omfattande översyn av gällande bestämmelser avseende koncessioner för elektrisk kraft för närvarande pågår dels av den s. k. el-lagstiftningsutredningen och dels av kommerskollegium efter särskilt uppdrag av Kungl. Maj:t. Därvid torde även nu ifrågavarande spørsmål komma att övervägas.

Motionernas innehåll

Motionärerna framhåller att i avvaktan på länsutredningarna har kommerskollegium förlängt gällande linjekoncessioner med ett à två år. Sedan

utredningarna färdigställt har eldistributionsföretag, som enligt kommerskollegii uppfattning inte uppfyller kraven på planmässighet, fått föreläggande att snarast möjligt ta upp frågan om reorganisation av verksamheten i syfte att åstadkomma en ändamålsenligare områdesindelning. Motionärerna fortsätter:

Hitintills har ett stort antal distributionsföretag på landsbygden, vilka företrädesvis är organiserade som distributionsföreningar eller små enskilda bygdeföretag, bedrivit sin verksamhet utan att organisationen varit av den omfattning som kommerskollegium nu anser erforderlig. Icke desto mindre har företagen kunnat fullgöra sin uppgift att förse förbrukarna med fullgod elkraft till priser som ofta varit lägre än de priser som storföretagen ansett nödvändiga. Genom företagens begränsade omfattning har de också kunnat lämna en lokal service, som ofta icke kan åstadkommas inom ett storföretag. Vid katastroftillfällen, t. ex. när ledningarna på grund av riklig blötsnö blir avbrutna av nedböjda träd, stormfällningar etc. och samtidigt måste repareras inom ett vidsträckt område, har erfarenheten visat att det ofta är de mindre elföretagen (distributionsföreningarna) som snabbast kan få ledningarna återställda och är beredda att återuppta leveranserna. Det händer emellertid att leveranserna i alla fall blir avbrutna, därför att de större tillförselledningarna, för vilka storföretagen ansvarar, icke kunnat repareras lika snabbt. (Jfr strömavbrotten i norra Skåne, december 1965.)

Det finns därför anledning att icke brådstörtat kräva reorganisation av de mindre företagen, när dessa sköter sin uppgift på ett tillfredsställande sätt, även om organisationens omfattning icke är den som kommerskollegium anser bör krävas för framtiden.

Det gäller i särskild grad små företag som har egna kraftstationer. Sådana stationer utgör tillsammans ett icke obetydligt krafttillskott för landet i dess helhet. För bygder, som har tillgång till en lokal kraftkälla, kan kraften framställas och distribueras till ett lägre pris än om den skulle inköpas från storföretagen efter normala taxor. En mindre kraftstation kan därför vara en mycket god tillgång för ett mindre, enskilt distributionsföretag eller en distributionsförening, även om en del tillskottskraft måste köpas utifrån.

Om dessa småföretag icke får förlängd koncession, kan man enligt motionärerna knappast förvänta att företag som tilldelas koncessionerna blir villiga att betala något för dessa bygdekraftstationer, i varje fall inte så mycket som stationerna representerar i värde för de nuvarande ägarna. Icke heller kan det mindre företaget behålla kraftstationen utan möjlighet att samtidigt bedriva eldistribution. Det kan nämligen icke väntas bli lönande att underhålla och driva en mindre kraftstation som helt är beroende av vad ett storföretag vill betala för kraft som huvudsakligen produceras när krafttillgången för övrigt är god.

Utskottet

Med giltighet från den 1 januari 1958 beslöts år 1957 vissa ändringar av lagen den 27 juni 1902 innefattande vissa bestämmelser om elektriska an-

läggningar. Syftet med ändringarna var främst att underlätta rationaliseringen beträffande distributionen av elektrisk kraft på landsbygden. För att ge staten ökat inflytande på utformningen av distributionsnäten skärptes kraven på koncession för elektriska ledningar.

Under förarbetena framhölls att ändamålet med rationaliseringen borde vara att åstadkomma bärkraftiga distributionsföretag som i rimlig utsträckning kunde själva svara för den behövliga utrustningen. Mot företag som tillfredsställande fullgjorde sina uppgifter ansågs anledning att vidta åtgärder inte föreligga. I fråga om de företag åter, som saknade förmåga att i godtagbar omfattning förse sina avnämare med elektrisk kraft, borde möjligheter skapas att åstadkomma en omorganisation. Riksdagen underströk i sammanhanget betydelsen av att de ingripanden som det kunde bli fråga om nyttjades med försiktighet och att det frivilliga rationaliseringsarbetet understöddes. Riksdagen pekade också på de problem som uppstår bl. a. när ny koncession vid koncessionstids utgång inte beviljas och erinrade därvid om att det saknas särskilda bestämmelser om anläggningars inlösnings. Även om dessa frågor ofta löses på lämpligt sätt genom överenskommelser mellan parterna fann riksdagen det i praktiken ingalunda uteslutet att en överenskommelse kunde komma att ske på vederbörande abonnenters eller det tidigare distributionsföretagets borgenärs bekostnad. Frågan borde följas med uppmärksamhet.

Motionärerna framhåller att många av de mindre distributionsföreningarna kunnat förse förbrukarna med fullgod elkraft till priser som ofta varit lägre än de priser som storföretagen ansett nödvändiga. Genom föreningarnas begränsade omfattning har de också kunnat lämna en lokal service av mycket god beskaffenhet, inte minst vid katastroftillfällen. Om småföretagen inte får förlängd koncession kan man vidare enligt motionärerna knappast förvänta, att företag som tilldelas koncession betalar fulla värdet för anläggningarna. Enligt motionärerna finns det på bl. a. nu anförda grunder inte anledning att brådstörtat kräva reorganisation av de mindre företagen och vägra koncession i de fall de anses fylla sin uppgift och även i fortsättningen bedöms kunna sköta sina uppgifter på ett tillfredsställande sätt. Detta anses i särskild grad gälla små företag med egna kraftstationer. Som emellertid framgår av den tidigare redogörelsen verkställer el-lagstiftningsutredningen en allmän översyn av lagstiftningen om elektriska anläggningar m. m. och avser därvid att bl. a. beröra spörsmål som sammanhänger med frågan om fortsatt koncession för mindre distributionsföreningar. Utredningsarbetet beräknas bli slutfört under första halvåret 1966. Även en vid kommerskollegium pågående utredning kommer att behandla spörsmål av förevarande slag. Då de genom motionerna aktualiserade frågorna lämpligen bör bedömas mot bakgrund av dessa utredningar anser utskottet något uttalande från riksdagens sida ej för närvarande vara erforderligt.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,
att förevarande motioner, I: 46 och II: 82, icke måtte för-
anleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 1 mars 1966

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Alexanderson, Svante Kristiansson,
Ebbe Ohlsson, Erik Jansson, Nils-Eric Gustafsson, Åkesson, Herbert Larsson
och Wirmark;

från andra kammaren: herrar Nyberg, Grebäck, Hedin, Svenning,
Hamrin i Kalmar, fröken Anderson i Lerum, fru Ekroth och herr Ham-
marberg.